

Dosarul nr. 3r-10/22

2-20143168-01-3r-11012022

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (G. Colev, Ș. Starciuc, A. Curdov)

DECIZIE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca Doneva
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Primăria satului Tomai UTA Găgăuzia,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir Valeri” împotriva Primarului satului
Tomai și Primăriei satului Tomai, terț Elena Ialama, cu privire la contestarea actelor
administrative și obligarea emiterea actelor administrative favorabile,
împotriva încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curtii de Apel Comrat,

c o n s t a t ă:

La 13 noiembrie 2020, Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir Valeri” a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Primarului satului Tomai și Primăriei satului
Tomai, terț Elena Ialama, cu privire la constatarea ilegalității actelor emise de
Primăria și Primarul satului Tomai, cu privire la efectuarea redactărilor în Registrul
gospodăriilor țărănești a Primăriei satului Tomai, obligarea Primăriei și a Primarului
satului Tomai să emită actul administrativ prin efectuarea modificărilor în Registrul
gospodăriilor țărănești privitor la înregistrarea Elenei Ialama în calitate de membru
al Gospodăriei Țărănești „Ialama Vladimir Valeri” și înregistrarea Elenei Ialama în
calitate de fondator al Gospodăriei Țărănești „Ialama Vladimir Valeri”, cu excluderea
lui Vladimir Ialama din calitate de fondator.

Prin hotărârea din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, s-a admis
cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir
Valeri”. S-a constatat ilegalitatea actelor emise de Primăria și primarul satului Tomai,
cu privire la efectuarea modificărilor în Registrul gospodăriilor țărănești a Primăriei
Tomai. S-a obligat Primăria și Primarul satului Tomai să emită actul administrativ
prin care să fie dispusă introducerea modificărilor în Registrul gospodăriilor țărănești
și anume înregistrarea Elenei Ialama în calitate de membru al Gospodăriei Țărănești
„Ialama Vladimir Valeri”. S-a obligat Primăria satului Tomai și Primarul satului
Tomai să emită actul administrativ prin care să fie dispusă introducerea modificărilor
în Registrul gospodăriilor țărănești și anume înregistrarea Elenei Ialama în calitate

de fondator al Gospodăriei Țărănești „Ialama Vladimir Valeri”, cu excluderea lui Vladimir Ialama din calitate de fondator.

La 24 septembrie 2021, Primarul satului Tomai a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea actului judecătoresc, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, s-a respins cererea depusă de Primarul satului Tomai, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel împotriva hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, ca neîntemeiată. S-a declarat inadmisibil apelul depus de Primarul satului Tomai, din motiv că a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

La 15 decembrie 2021, Primăria satului Tomai au depus recurs împotriva încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea actului judecătoresc, cu emiterea unei decizii prin care cererea de apel depusă de Primăria satului Tomai să fie acceptată spre examinare.

În motivarea recursului a invocat că dispozitivul hotărârii contestate cu apel a fost pronunțată la 24 august 2021 în absența primarului satului Tomai, care a fost notificată abia la 06 septembrie 2021. Iar potrivit normelor Codului de procedură civilă, termenul de depunere a apelului începe să curgă de la data notificării dispozitivului hotărârii, adică de la 06 septembrie 2021.

În opinia recurentului, instanța de apel a interpretat eronat normele procedurale, prin ce a fost îngădit accesul acestora la justiție garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Complețul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la data de 15 decembrie 2021 (f. d. 128-130) este în termen, or, încheierea recurată, ce constituie obiectul prezentului recurs, a fost notificată Primarului și Primăriei satului Tomai ulterior depunerii recursului, la data de 23 decembrie 2021 (f. d. 132-133).

La 11 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru cunoștință în adresa intimatului Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir Valeri” și terțului Elena Ialama copia recursului depus de Primăria satului Tomai.

Până la examinarea recursului, intimatul Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir Valeri” și terțul Elena Ialama nu și-au valorificat drepturile sale procedurale și nu au depus referință asupra recursului.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece în cererea de recurs, argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus Primăria și Primarul satului Tomai, cu menținerea încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Gospodăria Țărănească „Ialama Vladimir Valeri”. S-a constatat ilegalitatea actelor emise de Primăria și primarul satului Tomai, cu privire la efectuarea modificărilor în Registrul gospodăriilor țărănești a Primăriei Tomai. S-a obligat Primăria satului Tomai și Primarul satului Tomai să emită actul administrativ prin care să fie dispusă introducerea modificărilor în Registrul gospodăriilor țărănești și anume înregistrarea Elenei Ialama în calitate de membru al Gospodăriei Țărănești „Ialama Vladimir Valeri”. S-a obligat Primăria satului Tomai și primarul satului Tomai să emită actul administrativ prin care să fie dispusă introducerea modificărilor în Registrul gospodăriilor țărănești și anume înregistrarea Elenei Ialama în calitate de fondator al Gospodăriei Țărănești „Ialama Vladimir Valeri”, cu excluderea lui Vladimir Ialama din calitate de fondator.

La 24 septembrie 2021, Primarul satului Tomai a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea actului judecătorec, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă, ca neîntemeiată.

La 03 noiembrie 2021, Primăria satului Tomai a depus cerere, solicitând repunerea în termen a cererii de apel din 24 septembrie 2021.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, s-a respins cererea depusă de Primarul satului Tomai, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel împotriva hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, ca neîntemeiată. S-a declarat inadmisibil apelul depus de Primarul satului Tomai, din motiv că a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Așadar, importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Colegiul mai menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin apelul depus la 24 septembrie 2021 împotriva hotărârii instanței de fond, Primăria satului Tomai a solicitat repunerea acestuia în termen, argumentându-și solicitarea pe faptul că hotărârea a fost pronunțată în absența primarului, nu a cunoscut despre finalitatea dosarului.

Instanța de apel a respins cererea cu privire la repunerea în termen a apelului și în corespundere cu art. 236 alin. (2), lit. d) din Codul administrativ a declarat inadmisibil apelul, deoarece acesta a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

Prin recursul depus împotriva încheierii instanței de apel Primăria satului Tomai a criticat soluția adoptată și a susținut că cauza a fost examinată în lipsa primarului, iar termenul urmează a fi calculat din 06 septembrie 2021, adică de la data notificării dispozitivului hotărârii.

Articolul 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Conform articolului 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

În conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. d) Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când, apelul a fost depus după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Reieșind din circumstanțele de fapt stabilite și conform normelor de drept menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, dispozitivul hotărârii a fost pronunțat public la 24 august 2021 (f.d. 81). Deci, se notează că termenul de depunere a apelului nemotivat a început să curgă de la 25 august 2021 și a expirat la data de 23 septembrie 2021, zi de joi. Astfel, Primarul satului Tomai urma să depună apel până în data de 23 septembrie 2021, inclusiv. Însă primarul satului Tomai a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 24 august a Judecătoriei Comrat, sediul Central pe data de 24 septembrie 2021, adică peste termenul stabilit în art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

La aspectul dat, Colegiul notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Cu referire la argumentul recurentului că hotărârea a fost pronunțată în lipsa primarului satului Tomai, iar termenul de contestare a hotărârii cu apel începe a curge de la data recepționării dispozitivului hotărârii, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ îl va respinge, deoarece termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă.

Articolul 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, momentul notificării/comunicării hotărârii judecătorești nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Din această ipoteză rezultă că participanții la proces, care nu au participat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Astfel, acest argument nu poate fi reținut de instanța de recurs, ori prin prisma art. 24 alin. (1) din Codul administrativ reclamantul avea obligația prezumată de a depune diligență și atitudine activă și la un interval rezonabil de timp să se intereseze prin mijloace eficiente, dacă a fost sau nu emis vreun act judecătoresc în acțiunea în care acesta are calitate de pârât. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 236, alin. (2), lit. d) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia). La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe

nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Astfel, dat fiind că apelantul Primarul satului Tomai nu a depus apel în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii și nu a prezentat probe incontestabile în susținerea cererii de repunere pe rol, instanța de apel corect a respins cererea de repunere în termen și a declarat inadmisibilă cererea de apel.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererea de recurs indică direct la nerespectarea de către apelantă/recurentă a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural, și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Astfel, din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind inadmisibilitatea apelului depus de Primarul satului Tomai împotriva hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Primăria satului Tomai UTA Găgăuzia.

Se menține încheierea din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tamara Chișca Doneva

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu